

כל הזמרים יבלו לשיר

את השיר הישראלי, הישראליים יבלו לשיר את כל שאר השירים

החיים שבתו כמוצאיישבת. אורחי ישראל היו צמודים למקלטי הטל-וויזיה. הם עקבו בלהט ובחרדה אחרי שידור חי מן העיר ברגן, שרובם לא שמעו את שמה עד לאימכרה.

האירוביוון הוא תחרות של שירים קלים במערכת הטלוויזיה האירופית. אך נדמה שאין היא מעוררת בשום ארץ אירופית רגשות כה עזים כמו בארץ שאינה אירופית כלל: ישראל, בת אסיה הקידמית.

כמו טיפוס מים. קשה להבין את הרבקות הישראלית בתחרות שהיא כה חסרת חשיבות תרבותית ומוסיקאלית. נראה כי הדבר מתקשר בתודעת הישראלים לגאווהם הלאומית. ישראל צריכה לנצח על כל בימה — אם זה במילחמה, אם זה בתחרות כזאת — כאשר דיגלה הלאומי מתנוסס כדמה. עוד יותר קשה להבין כיצד זה נכנסת ישראל בצורה כה מרושלת לתחרות החשובה בליכך לליבה. השיר שנבחר — באורח מיסתורי למדי — לייצג את ישראל היה עלוב אף משירי מחתרתי. עוד בתום תחרות הרגשה אירוביוון בישראל שררה הקדשה כללית שהבחירה היתה בכחירת שערוריה, ושהיא צריך להיבחר השיר של הזמרת החדשה, ריטה, ולוא רק

לא ה'1 במאי

אלא המימונה

היתה חגם של פועלי ישראל

בפעם הראשונה אחרי שנים רבות חגגו המוני הפועלים של ישראל באחד במאי.

מה קרה? התעוררות סוציאליסטית בלתי-צפויה? התחככות פיתאומית של הביורוקרטיה ההסתדרותית על לב הממונים?

לאו דווקא. מה שקרה הוא שבגלל מיקריות של הלווה, חג האחד במאי חל באותו היום שבו חל גם חג המימונה. חוץ מהערבים. במדינת ישראל של 1986 נותרו רק אשכנזים מעטים שהם עובדי-כפיים. המוני הפועלים של היהודים המיורחיים — או הפועלים הערביים, אורחי ישראל ותושבי השט"ח הכבושים.

להמוני היהודים המיורחיים, חג האחד במאי אינו אומר דבר וחצי-דבר. הם רחוקים ממנו מרחק שנות-אור, כשם שהם רחוקים מן העולם האשכנזי המרופד של צמרת ההסתדרות. אולם המונים אלה קרובים לחג המימונה, שהיה פעם חג של עולי-מארוקו, ושהפך בינתיים לחגם של כל יוצאי ארצות-האיסלאם.

לכן יכלו המוני הפועלים הלא-ערביים של מדינת-ישראל לחגוג השנה בלב שלם באחד במאי (ראה מה הם אומרים). הם פשוט התעלמו מן האחד במאי.

נציגי העובדים. הערכים של תנועת העבודה נשקפו אליהם כרמותו של אפריים ריינר, מי שהיה פעם פעיל

כניסת הנאצים לאוסטריה, 12.3.38. דמעות של גיל

שמאלני של השומר הצעיר ומפ"ם. שהגיע בינתיים לצמרת חברת-העובדים. ועדת השופט בייסקי גינתה אותו על חלקו במפולת המניות, ופסלה אותו לכהונה בנקאית לכל ימי חייו. אבל זה לא היה איכפת לאפריים ריינר: באחד במאי נודע שהוא מקבל מידי "ציבור העובדים" שכר של 150 אלף דולר לשנה (כ-12 אלף דולר לחודש) כמנהל החברות האסתדרותיות אמפל. חברה זו, כשאר המיפעלים של חברת העובדים, אינה כפופה לשום פיקוח ממשי של המוני העובדים, חברי-ההסתדרות, ואינה משרתת שום יעד סוציאלי. היא מתנהלת כעסק קפיטליסטי לכל דבר, לשם קידום המעמד והקריירה של שיכבה דקה של מנהלים-שליטים.

קשה היה לדרוש מהמוני העובדים, המשתכרים בשנה פחות מכפי שמש"תכר החבר ריינר בחודש, להתלהב מן החג שהוא מייצג אותו. מצדדי החג ומתנגדיו כאחד (ראה להלן) שיעממו אותם. הם חגגו את המימונה.

תוכן וכלי ייחוד. למעשה זהו שיר אחד ויחיד — המושר כ-15 לשונות. ה' זמרת התורכית יכלה לשיר גם את השיר האירי, והזמר האיטלקי את השיר הנורווגי. הישראלים יכלו לשיר את כל השירים האחרים, וכל האחרים יכלו לשיר את השיר הישראלי. היכן היתה ריטה?

יחסי חוץ מי החליט?

זאת היתה טעות. מי שמכיר את האוסטרים, היה צריך לדעת זאת

מדוע לא התעניינו מדינות האו"ם בחומר על פושעי-מלחמה, הקבור מזה עשרות בשנים בארכיון האו"ם? שאל בזעם ראש ממשלת-ישראל באו"ם, בנימין נתניהו. הרמז: לא איכפת לגוים מה עוללו הנאצים ליהודים.

השגריר האלמני-הקיצוני שכח לשאול את השאלה המתבקשת: מדוע לא התעניינה ישראל בעברו של הרוקטור קורט ולדהיים, כאשר עלתה מועמדותו לכהונת מנכ"ל האו"ם, ובכל השנים שבהן כיהן בתפקיד זה ואף ביקר בישראל?

זהו מחול חמור, וכל ממשלות ישראל שכיהנו באותה התקופה אחר ראות לו. השקר המוסכם. שאלה אחרת היא האוסטאליית יותר: מי החליט לעורר את פרשת ולדהיים דווקא עתה, כאשר הציג את מועמדותו לתפקיד הייצוגי והסרדי-שמעות של נשיא-אוסטריה? מה היה טיב השיקולים להחלטה זו?

מדוע נעשה הדבר רשמית בשם אירגון יהודי, תחת להדליפו לעיתון? קשה להעלות על הדעת החלטה פחות-ישקולה. היא הוסיפה פירסומת לראשי הקונגרס היהודי העולמי, שעמדו בראש המערכה, אך היא לא הזיקה לולדהיים, אלא להיפך. היא השגיאה את היהודים ואת ישראל על חלק ניכר של דעת-הקהל האוסטרית. כדי להבין זאת, יש לזכור את היחס המיוחד של העם האוסטרי לעבר הנאצי. הוא מתמקד בכמה נקודות היסטוריות:

● האנטי-שמיות היתה מאז ומעולם תכונה אוסטרית. היא לא היתה אלימה ותוקפנית במיוחד, כמו בגרמניה וב-צרפת, אך עמוקה וכללית, כמעט חלק מן הפולקלור. תרמה לכך נוכחותו של ציבור יהודי גדול בגאליציה הפולנית, שהיתה שייכת עד 1918 לקיסרות האוסטרו-הונגרית. היהודים נדרו ל-ווינה הקוסמופוליטית של ראשית המאה, והיוו שם תופעה בולטת-לעין.

● כמה מראשי התנועה הנאצית היו אוסטרים — החל בפייהרר, אדולף היטלר עצמו, וכלה בפקיד-ההשמדה אדולף אייכמן. ● כאשר פלש הצבא הגרמני ב-1938 לאוסטריה כדי לבצע את ה"סיפוח", הוא התקבל בדמעות של גיל. כל אוסטרי בגיל התואם זוכר את האסיפה הענקית שקיבלה את פניו של אדולף היטלר, "הבן שחזר הביתה", בכיור הגיגול שלפני אומון-הקיסר במרכז וינה. אוסטריה איבדה אז את שמה והפכה "אוסט-מארק" ("הספר המיורח") ברייך הגרמני הגדול.

● במשך שבע השנים שלאחר מכן, עד להתמוטטות הרייך השלישי, לא היה שום הברל בין האוסטרים ושאר הגרמנים. האוסטרים שירתו בוורמאכט (הצבא הממלכתי) ובנ"ס (הצבא המפילגתי) ומילאו את כל התפקידים, כגורמנים האחרים. לא נודע מעולם על התנגדות אוסטרית מיוחדת למישטר הנאצי. ראשי הקושרים נגד היטלר היו דווקא גרמנים, ולא אוסטרים.

● כאשר התמוטט הרייך השלישי, מיהרו האוסטרים להסתייג ממנו

כמצופה, הגיבו האוסטרים כאירצון על הפירסומים. כמעט 50% מן הברורים נתנו את קולם לקורט ולדהיים, האיש המסמל את חלקו של העם האוסטרי בתקופה הנאצית. אילו זכה בכמה רבבות קולות נוספים, היה נבחר השבוע לכהונת הנשיא כבר בסיבוב הראשון. אך גם כך נראית בחירתו בסיבוב השני, בעוד חודש, ככטוחה. גם אם, "הירוקים" יצביעו עוד מתחרהו הסוציאליסטי, יזכה ולדהיים בלי ספק בקולות שניתנו בסיבוב הראשון למועמד הימני-הקיצוני, וייבחר. לא ברור איך תסתדר ממשלת-ישראל עם בחירה כזאת, אחרי כל הרעש.

עיתונות פעם אחת בשנה

לכבוד האחד במאי קראו כמה פועלים את ביטאון המפד"ל

איהופעתם של העיתונים היומיים באחד במאי העניק לרוב הקוראים הודמנות לנוח יום אחד מהדיפדוף הכפייטי בעמודי-החדשות. למתמכרים הקשים ביותר לעיתונות ניתן באותו היום תחליף דלי: הצופה, ביטאונה של המפד"ל, שהופיע בקיסוסקים כמדי בוקר.

היתה זו הודמנות מיוחדת לשני הצדדים — לקוראים החילוניים ולביטאון הרתי — להיפגש שוב, כמדי שנה, בחג הפועלים. מה שהתגלה שם לקורא החילוני בנורא יסיפיק להרחיק אותו במשך שנה שלמה נוספת מעיתון זה.

"סעודת-המשיח". מלבד החדש שות של סוכנויות הידיעות, ניתן היה לקרוא בהצופה ידיעות מעישות כמו "רבבות השתתפו בסעודת-המשיח", "המונים בחגיגות שירת-הים", "הרב דרוקמן דורש", "המישמר האורחי ישתף פעולה עם גבאים של בתי כנסת".

מי שלא שבע מדיווחים אלה, יכול היה לקנח בעיון מדוקדק בשמותיהם של הווגות שנרשמו ברבבות לנישואין. הרשימה השתרעה על פני שליש עמוד.

מאמרה-מערכת הקודש, כמובן, לתאריך החגיגי: "התוספת הזאת של חג האחד במאי היא בבחינת עשבים קרא להסתדרות לגלות אומץ ולנסל את השבתון-מאונס, שכן הוא גורם להפסד כלכלי ולפגיעה ערכית גם יחד".

"ההגא הארום". אותם הדברים, בצורה נחרצת הרבה יותר, נכתבו גם בעמוד האחרון, במודעה מטעם הסתדרות העובדים הלאומית: "ההגא הארום לא חגגו הוא... הדגל הארום מאחד את מרבית שונאי-ישראל (המשך בעמוד 10)